

ΑΝΑΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ
TENDERS REVIEW AUTHORITY

Λεωφ. Γρίβα Διγενή 81-83, 2ος όροφος, Τ.Θ. 24820, 1304 Λευκωσία
Τηλ.: 22445100, Φαξ: 22445107, Email: tra@aap.gov.cy, Web: www.tra.gov.cy

Προσφυγή Αρ. 35/2023

Μεταξύ:

GREENTECH TRADING LTD

Αιτητών

v.

ΔΗΜΟΥ ΠΑΡΑΛΙΜΝΙΟΥ

Αναθέτουσας Αρχής

**Αναθεωρητική Αρχή
Προσφορών:**

Έφη Παπαδοπούλου, Πρόεδρος
Λοΐζος Κάππας, Μέλος
Γιώργος Αναστασίου, Μέλος
Σόλων Παπαθεοχάρους, Μέλος
Δήμος Θωμά, Μέλος

Αιτητές:

GREENTECH TRADING LTD

Αντιπροσωπεύθηκε από τις:

1. Ευαγγελία Γεωργίου, Γενική Διευθύντρια Αιτήτριας εταιρείας
2. Ουρανία Βασιλείου, Πολιτικό Μηχανικό Αιτήτριας εταιρείας

Αναθέτουσα Αρχή:

ΔΗΜΟΣ ΠΑΡΑΛΙΜΝΙΟΥ

Αντιπροσωπεύθηκε από τους:

1. Άννα Χρίστου, δικηγόρο για Ιωαννίδης Δημητρίου Δ.Ε.Π.Ε.
2. Κωνσταντίνο Αγαθαγγέλου, δικηγόρο για Ιωαννίδης Δημητρίου Δ.Ε.Π.Ε.

Ημερομηνία έκδοσης Απόφασης: 07 Δεκεμβρίου 2023

Η απόφαση δεν είναι ομόφωνη. Με την απόφαση της πλειοψηφίας συμφωνούν τα Μέλη κ.κ. Λοΐζος Κάππας, Γιώργος Αναστασίου, Σόλων Παπαθεοχάρους και Δήμος Θωμά. Η Πρόεδρος κα Έφη Παπαδοπούλου θα δώσει χωριστή απόφαση.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΠΛΕΙΟΨΗΦΙΑΣ

Η παρούσα Προσφυγή στρέφεται εναντίον της απόφασης του Δήμου Παραλιμνίου («η Αναθέτουσα Αρχή») όπως κατακυρώσει το Διαγωνισμό αρ. 15/2023 με τίτλο «Παροχή Υπηρεσιών για συντήρηση του Αθλητικού Κέντρου του Δήμου Παραλιμνίου» («ο Διαγωνισμός») στην εταιρεία Aspis Sport & Leisure Ltd («ο Επιτυχόν») αντί στους Αιτητές.

Σύμφωνα με τα γεγονότα, ο διαγωνισμός προκηρύχθηκε στις 30.05.2023 μέσω του ηλεκτρονικού συστήματος e-procurement, με τελευταία ημερομηνία υποβολής προσφορών την 30.06.2023 και κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομικής άποψης προσφορά βάσει τιμής. Η εκτιμώμενη δαπάνη της σύμβασης, σύμφωνα με την προκήρυξη, καθορίστηκε στο συνολικό ποσό των τριακόσιων ογδόντα χιλιάδων ευρώ (€380.000,00) για τρία χρόνια.

Εμπρόθεσμα υποβλήθηκαν τρεις προσφορές, μεταξύ των οποίων η προσφορά των Αιτητών και του Επιτυχόντα.

Μετά την αξιολόγηση των προσφορών, η Επιτροπή Αξιολόγησης υπέβαλε έκθεση στην Επιτροπή Προσφορών, η οποία σε συνεδρίασή της ημερ. 28.08.2023 εισηγήθηκε την ανάθεση της σύμβασης στον Επιτυχόντα. Η εισήγησή της υιοθετήθηκε από το Συμβούλιο Προσφορών σε συνεδρία του στις 07.09.2023 και στις 11.09.2023 γνωστοποιήθηκαν τα αποτελέσματα του Διαγωνισμού.

Οι Αιτητές για ακύρωση της πιο πάνω απόφασης ισχυρίζονται πλάνη της Αναθέτουσας Αρχής αναφορικά με τη σημασία των όρων της προκήρυξης του Διαγωνισμού, καθώς και των γεγονότων, απουσία έρευνας και νόμιμης αιτιολογίας. Ισχυρίζονται, επίσης, ότι η Αναθέτουσα Αρχή δεν ενήργησε με διαφάνεια και/ή παραβίασε την αρχή της αμεροληψίας και τις αρχές της χρηστής διοίκησης και της καλής πίστης. Περαιτέρω, η απόφαση είναι αντίθετη με την αρχή της ισότητας και εκδόθηκε καθ' υπέρβαση και/ή κατάχρηση εξουσίας, εφόσον η προσφορά του Επιτυχόντα και του προσφοροδότη Α & Ε Στυλιανού Τεχνοχημική Λτδ δεν πληρούν ουσιώδεις όρους του Διαγωνισμού και έρχονται σε αντίθεση με τον Οδηγό Βέλτιστων Πρακτικών του Γενικού Λογιστηρίου σύμφωνα με τον οποίο *«Το ποσό που απαιτείται σε σχέση με τις προηγούμενες συμβάσεις πρέπει να υπολογίζεται από την Αναθέτουσα Αρχή με βάση το αντικείμενο και την Εκτιμώμενη Αξία της Σύμβασης»*.

Ισχυρίζονται ότι στα έγγραφα του υπό κρίση Διαγωνισμού, μεταξύ άλλων τροποποιήσεων που έγιναν στα έγγραφα του προηγούμενου διαγωνισμού, έγινε τροποποίηση του όρου 6.4.2. του Μέρους Α, με σκοπό τη βελτίωση των προϋποθέσεων συμμετοχής και εξασφάλισης της απαιτούμενης εμπειρίας στις τεχνικές και επαγγελματικές ικανότητες σε σχέση με την αξία των συμβάσεων, με την προσθήκη της φράσης *«η κάθε μία»*. Απαιτούσε, δηλαδή, ο όρος την υποβολή τριών συμβάσεων αξίας 100.000 ευρώ η κάθε μία τα τελευταία τρία χρόνια.

Σύμφωνα με τους Αιτητές, η προσφορά του Επιτυχόντα δεν πληροί τον όρο 8.3.1 «Προϋποθέσεις Συμμετοχής» του Μέρους Α, εφόσον στην προσφορά του δεν υπάρχουν έγγραφο σύστασης της εταιρείας και πιστοποιητικό Διευθυντών και Γραμματέα από το Τμήμα του Εφόρου Εταιρειών τα οποία να ισχύουν 90 ημέρες από την έκδοσή τους.

Ισχυρίζονται, επίσης, ότι υπάρχει παραβίαση του όρου 8.2 «Τρόπος Σύνταξης και Υποβολής» του Μέρους Α, καθότι όλα τα έγγραφα, Έντυπα και Δηλώσεις τα οποία υποβλήθηκαν δεν είναι υπογεγραμμένα. Η υπογραφή σ' αυτά της κας Α. Στυλιανού δεν είναι φυσική χειρόγραφη υπογραφή, αλλά ένα είδος αντίγραφου ή και σκαναρισμένη. Περαιτέρω, πουθενά δεν υπάρχει αποδεικτικό ότι η κα Α. Στυλιανού είναι εξουσιοδοτημένη από τον Επιτυχόντα για υπογραφή των εγγράφων του Διαγωνισμού.

Με άλλο λόγο ακύρωσης υποστηρίζουν ότι ούτε οι προϋποθέσεις συμμετοχής ως προς Τεχνικές και Επαγγελματικές Ικανότητες πληρούνται. Συγκεκριμένα, στο Έντυπο 4, «Τεκμηρίωση Τεχνικών και Επαγγελματικών Ικανοτήτων», ο Επιτυχών για τα τρία τελευταία έτη έχει δηλώσει μόνο δύο έργα συνολικής αξίας πέραν των €100.000 και όχι τρία έργα σύμφωνα με τον όρο 6.4.2 του Μέρους Α. Επίσης, οι δύο συμβάσεις που υπέβαλε δεν πληρούν τις προϋποθέσεις του όρου. Συγκεκριμένα, η σύμβαση με την Ανόρθωση Αμμοχώστου, διάρκειας τριών χρόνων είναι €65.000. Σε ό,τι αφορά την σύμβαση με το Δήμο Αγίας Νάπας, από τις διευκρινίσεις που δόθηκαν, προκύπτει ότι

η σύναψη της συμφωνίας ημερ. 01.11.2021 είναι για περίοδο 12 μηνών, συνολικής αξίας €122.440 (στο Έντυπο 4 ο Επιτυχών αναγράφει ποσό σύμβασης €145.600) χωρίς αναφορά στις πληρωμές για κάθε έτος, όπως επίσης και στο ποσοστό της σύμβασης που έχει ολοκληρωθεί κατά την διάρκεια του έτους 2022. Με δεδομένο ότι στα έγγραφα της σύμβασης υπήρχαν όροι οι οποίοι μπορούσαν να τροποποιήσουν προς τα κάτω τη συνολική αξία της σύμβασης, δεν μπορεί το ποσό της σύμβασης και οι πληρωμές για το έτος 2022 να είναι οι ίδιες. Επομένως, το ποσοστό υλοποίησης του έργου δεν μπορεί να είναι 100% και το ποσό πληρωμής στον Επιτυχόντα δεν έχει σχέση με το ποσό της σύμβασης. Συνεπώς, η Επιτροπή Αξιολόγησης δεν έπρεπε να αποδεχτεί τη βεβαίωση του Δήμου Αγίας Νάπας ως απόδειξη της Τεχνικής και Επαγγελματικής Ικανότητας του Επιτυχόντα εφόσον δεν αναφέρονται τα ποσά πληρωμών.

Σε σχέση με την προσφορά των Α & Ε Στυλιανού Τεχνομηχανική Ατδ, οι Αιτητές και πάλι με παραπομπή στο Έντυπο 4, «Τεκμηρίωση Τεχνικών και Επαγγελματικών Ικανοτήτων», υποδεικνύουν ότι έχει δηλωθεί μόνο ένα έργο συνολικής αξίας πέραν των €100.000 με τον Κυπριακό Οργανισμό Αθλητισμού και όχι τρία έργα τα τρία τελευταία έτη σύμφωνα με τον όρο 6.4.2 του Μέρους Α. Επιπρόσθετα, η αναλογία της σύμβασης που εκτελέστηκε όπως δηλώθηκε στο Έντυπο 4 ανέρχεται σε 60%. Αναλογικά τα ποσά πληρωμών ανέρχονται σε €63.400 για το 2021 και €63.830 για το έτος 2022. Συνεπώς, ούτε αυτών η προσφορά καλύπτει τις προϋποθέσεις συμμετοχής. Περαιτέρω, το συνολικό ποσό της εν λόγω σύμβασης (σύμβαση Μακαρίου Σταδίου)

ανέρχεται σε €335.200 για τέσσερα χρόνια και στο ποσό αυτό συμπεριλαμβάνεται ξεχωριστά και ποσό για την αποστράγγιση των γηπέδων με την αφαίρεση συμπιεσμένου στρώματος λάσπης στα τέσσερα γήπεδα και την προμήθεια 1.600 τόνων χαλαζιακής άμμου. Η τιμή της χαλαζιακής άμμου ανέρχεται σε περίπου €50/τόνο και η αφαίρεση λάσπης σε περίπου €3.000/γήπεδο, επομένως το ποσό για τα πιο πάνω ανέρχεται στο ελάχιστο σε €80.000. Ως εκ τούτου, το ποσό συντήρησης των χορτοταπήτων, του Μακαρίου Σταδίου και των 3 βοηθητικών γηπέδων που δηλώθηκαν, δεν υπερβαίνει το ποσό των €255.000 για 4 χρόνια δηλαδή €64.000/έτος.

Κατά την αξιολόγηση των προϋποθέσεων συμμετοχής, ισχυρίζονται οι Αιτητές, οι προσφοροδότες που δήλωσαν μόνο δυο συμβάσεις αξίας άνω των €100.000/έτος δεν αποκλείστηκαν όπως έπρεπε, στο δε Έντυπο Αξιολόγησης σε σχέση με τον όρο 6.4.2 παραλήφθηκε η φράση «η κάθε μία» με αποτέλεσμα να δοθεί σ' αυτόν παραποιημένη ερμηνεία.

Επίσης, κατά την ετοιμασία της Έκθεσης Αξιολόγησης δεν έγινε η δέουσα έρευνα, δεν λήφθηκαν υπόψη οι διαφωνίες του μέλους κ. Α. Γεωργίου σε σχέση με την προσφορά του Επιτυχόντα για ασαφή βεβαίωση από το Δήμο Αγίας Νάπας και δεν ζητήθηκαν εκ νέου διευκρινίσεις ως προς το ποσοστό εκτέλεσης της σύμβασης, το οποίο καθορίζεται στο 80%. Αναφέρουν, επίσης, ότι ούτε για την προσφορά των Α & Ε Στυλιανού Τεχνοχημική Λτδ έγινε δέουσα έρευνα και τούτο γιατί σύμφωνα με το ποσό της

σύμβασης που υποβλήθηκε, €335.000 για 4 έτη, δεν δικαιολογείται το ποσό των €105.744 για το έτος 2021 και €109.717 για το έτος 2022 που έχουν δηλωθεί.

Οι Αιτητές σημειώνουν ακόμα ότι η Έκθεση Αξιολόγησης δεν υπογράφηκε από το Συντονιστή της Συμβάσης, Πολιτικό Μηχανικό, κ. Α. Γεωργίου, λόγω διαφωνίας και ότι δεν έφερε την υπογραφή του Δημοτικού Γραμματέα του Δήμου Παραλιμνίου.

Η Επιτροπή Προσφορών στις 28.08.2023, έχοντας ενώπιον της την παραποιημένη μεταφορά του όρου 6.4.2 του Μέρους Α και χωρίς να λάβει υπόψη της τις διαφωνίες που υπήρχαν στην Επιτροπή Αξιολόγησης, υπό πλάνη αποφάσισε όπως εισηγηθεί στο Συμβούλιο Προσφορών την ανάθεση της σύμβασης στον Επιτυχόντα και όπως ζητηθεί από τον κ. Α. Γεωργίου να καταθέσει γραπτώς το λόγο για τον οποίο δεν υπογράφει την Έκθεση Αξιολόγησης.

Η Αναθέτουσα Αρχή, με τη σειρά της, υποστηρίζει ότι οι Αιτητές δεν νομιμοποιούνται να εγείρουν λόγους ακύρωσης που αφορούν την προσφορά των Α & Ε Στυλιανού Τεχνοχημική Λτδ, καθότι στο αιτητικό της Προσφυγής τους δεν προσβάλλουν την εγκυρότητα της προσφοράς του, παρά το γεγονός ότι στους νομικούς λόγους της Προσφυγής τους επικαλούνται λόγους ακύρωσης.

Σ' ό,τι αφορά την προσβαλλόμενη απόφαση, αυτή, υποστηρίζει, είναι προϊόν δέουσας έρευνας των πραγματικών και νομικών περιστατικών της υπόθεσης και λήφθηκε

σύμφωνα με τους όρους των εγγράφων του Διαγωνισμού, το Νόμο και τους Κανονισμούς που διέπουν τη λειτουργία της Αναθέτουσας Αρχής.

Αρχικά, τονίζει ότι οι οποιοσδήποτε αναφορές στον προηγούμενο διαγωνισμό δεν αφορούν την παρούσα διαδικασία, εφόσον οι διαδικασίες είναι διακριτές.

Σε σχέση με τον ισχυρισμό για παραβίαση του όρου 6.4.2 του Μέρους Α, «Τεχνικές και Επαγγελματικές Ικανότητες», υποστηρίζει ότι η ορθή ερμηνεία του όρου είναι ότι οι προσφοροδότες θα έπρεπε να ολοκληρώσουν επιτυχώς την τελευταία τριετία μια τουλάχιστον σύμβαση συνολικής αξίας €100.000, με αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών συντήρησης παρόμοιων έργων και με ποσοστό συμμετοχής τουλάχιστον 60%. Η ερμηνεία που προσδίδουν σ' αυτόν οι Αιτητές δεν ευσταθεί. Ο όρος απαιτεί μία (1) τουλάχιστον σύμβαση, τουλάχιστον αξίας €100.000 και όχι τρεις συμβάσεις την τελευταία τριετία τουλάχιστον €100.000 η κάθε μία. Συνεπώς, ορθά κρίθηκε ότι τόσο ο Επιτυχών όσο και η Α & Ε Στυλιανού Τεχνομηχανική Λτδ πληρούσαν τον πιο πάνω ουσιώδη όρο, αφού υπέβαλαν μια τουλάχιστον σύμβαση αξίας €100.000 την τελευταία τριετία. Ο Επιτυχών με το σωματείο Ανόρθωση και η Α & Ε Στυλιανού Τεχνομηχανική Λτδ με τον Κυπριακό Οργανισμό Αθλητισμού.

Όσο αφορά την παραπομπή των Αιτητών στον Οδηγό Βέλτιστων Πρακτικών, αυτός, τονίζει, δεν αποτελεί μέρος των εγγράφων του Διαγωνισμού ώστε να είναι δεσμευτικό έγγραφο. Σε κάθε περίπτωση, εάν τυγχάνει εφαρμογής, η Αναθέτουσα Αρχή ενήργησε σύμφωνα με αυτόν.

Η Αναθέτουσα Αρχή θεωρεί αβάσιμο και τον ισχυρισμό των Αιτητών για παραβίαση του όρου 8.3.1 του Μέρους Α των εγγράφων του Διαγωνισμού. Ο Επιτυχών, αναφέρει, υπέβαλε πιστοποιητικό σύστασης από τον Έφορο Εταιρειών δεόντως υπογεγραμμένο, όπως ακριβώς ο όρος προβλέπει «εφόσον ο προσφέρων είναι νομικό πρόσωπο, αποδεικτικά στοιχεία σύστασης του». Η θέση των Αιτητών ότι το πιστοποιητικό σύστασης εταιρείας έχει ισχύ 90 ημέρες, θα ευσταθούσε εάν αυτό εκδίδετο ηλεκτρονικά και δεν έφερε την υπογραφή του Εφόρου Εταιρειών, κάτι που δεν ισχύει στην υπό εξέταση περίπτωση.

Στον ισχυρισμό των Αιτητών για παραβίαση του όρου 8.2 του Μέρους Α των εγγράφων του Διαγωνισμού, απαντά ότι από τη στιγμή που η προσφορά υποβλήθηκε ηλεκτρονικά μέσω του e-procurement δεν απαιτείται η υποβολή εντύπων με πρωτότυπη υπογραφή. Τα υποβληθέντα, εκτός από την υπογραφή της κας Α. Στυλιανού και τον Α.Δ.Τ., φέρουν και τη σφραγίδα της εταιρείας και επίσης ως ιδιότητα της κας Α. Στυλιανού αναγράφεται «*Διευθύντρια Aspis Sport & Leisure ltd*», και επομένως δεν αμφισβητείται η οποιαδήποτε εξουσιοδότηση εφόσον είναι Διευθύντρια στην εταιρεία.

Η Αναθέτουσα Αρχή απορρίπτει ως αβάσιμο και τον ισχυρισμό περί πάσχουσας Έκθεσης Αξιολόγησης. Εφόσον η φράση «*η κάθε μια*» στον όρο, υποστηρίζει, δεν αλλοιώνει το πνεύμα και το νόημα του όρου, ο οποίος ρητά προβλέπει όπως τα

τελευταία 3 χρόνια να έχει εκτελεστεί τουλάχιστον μια σύμβαση της οποίας η αξία να είναι τουλάχιστον €100.000, δεν τίθεται θέμα παραποίησης ή αλλαγής του όρου.

Σε ό,τι αφορά τις διαφωνίες του κ. Α. Γεωργίου, αυτές είναι καταγραμμένες στα πρακτικά της Επιτροπής Αξιολόγησης ημερ. 19.07.2023 και 07.08.2023, τα οποία φέρουν την υπογραφή όλων των μελών της. Συνεπώς, η απουσία υπογραφής της Έκθεσης Αξιολόγησης του κ. Α. Γεωργίου είναι χωρίς σημασία, εφόσον όλα τα πρακτικά αξιολόγησης φέρουν τις υπογραφές όλων των μελών της. Ούτε το γεγονός ότι το Έντυπο της Έκθεσης Αξιολόγησης δεν υπογράφεται από το Δημοτικό Γραμματέα θέτει υπό αμφισβήτηση τη νομιμότητα της Έκθεσης, η οποία επιβεβαιώνεται από τα πρακτικά της Επιτροπής Αξιολόγησης. Στους περί του Συντονισμού των Διαδικασιών Σύναψης Δημοσίων Συμβάσεων Προμηθειών, Έργων και Υπηρεσιών (Δημοτικοί) Κανονισμούς του 2012 (Κ.Δ.Π. 243/2012) δεν υπάρχει πρόνοια για υπογραφή από το Γραμματέα.

Τέλος, απορρίπτει ως αβάσιμο και τον ισχυρισμό για πλάνη της Επιτροπής Προσφορών. Όπως καταγράφεται στο πρακτικό της ημερ. 28.08.2023, η Επιτροπή Προσφορών ενημερώθηκε ότι το Μέλος της Επιτροπής Αξιολόγησης, κος Α. Γεωργίου, αρνήθηκε να υπογράψει την Έκθεση Αξιολόγησης αλλά υπέγραψε τα Παραρτήματα.

Μετά που επιφυλάξαμε την απόφαση, διαπιστώσαμε ότι στους διοικητικούς φακέλους δεν υπήρχαν προσκλήσεις των μελών της Επιτροπής Προσφορών και του Συμβουλίου

Προσφορών. Ως εκ τούτου, επανανοίξαμε την υπόθεση και ζητήσαμε από τα μέρη να τοποθετηθούν, αφού το ζήτημα της σύνθεσης διοικητικού οργάνου είναι δημόσιας τάξης και εξετάζεται αυτεπάγγελτα.

Η πλευρά της Αναθέτουσας Αρχής ανέφερε ότι οι προσκλήσεις φυλάσσονται σε χωριστούς φακέλους και ότι ο λόγος που δεν περιλήφθηκαν στους διοικητικούς φακέλους είναι επειδή οι Αιτητές δεν έθεσαν ζήτημα μη νόμιμης σύνθεσης. Χωρίς να αμφισβητεί την εξουσία αυτεπάγγελτης εξέτασης, παρουσίασε αντίγραφα των σχετικών προσκλήσεων (Προέδρου και μελών της Επιτροπής Προσφορών, Προέδρου και μελών Συμβουλίου Προσφορών, παρατηρητών).

Η πλευρά των Αιτητών υποστήριξε ότι κατά την επιθεώρηση των διοικητικών φακέλων δεν υπήρχαν προσκλήσεις.

Όπως είναι καλά νομολογημένο, η εξέταση της σύνθεσης διοικητικού οργάνου εξετάζεται κατά προτεραιότητα εφόσον ανατρέχει στη ρίζα της νομιμότητας της απόφασης ως ζήτημα Δημόσιας Τάξης (βλ. *Σύνδεσμος Ασφαλιστικών Εταιρειών Κύπρου ν. Επιτροπής Προστασίας Ανταγωνισμού* (2002) 3 Α.Α.Δ. 314). Σ' ό,τι αφορά την ανάγκη για νομότυπη πρόσκληση μελών συλλογικού οργάνου η νομολογία είναι ξεκάθαρη.

Στην *Αναστασίου Γιάννης ν. Επιστημονικού Τεχνικού Επιμελητηρίου Κύπρου* (2003) 3 *ΑΑΔ* 616, σελ. 620, όπου εξετάστηκε ζήτημα νόμιμης σύνθεσης αποφασίστηκε ότι:

*«Οι σχετικές αρχές είναι σαφείς. Χρειάζεται η εμπρόθεσμη και νομότυπη κλήση στη συνεδρία κάθε μέλους του συλλογικού οργάνου ώστε αυτό να θεωρείται ότι συνεδριάζει νομότυπα. Στην υπόθεση **A.J. Pericleous (Services) Ltd ν. Δημοκρατίας, Προσφ. 57/99, ημερ. 27/3/00** υιοθετήθηκαν τα πιο κάτω από το σύγγραμμα του **Η.Γ. Κυριακόπουλου «Ελληνικόν Διοικητικόν Δίκαιον» Β' Γενικό Μέρος, 4η έκδοση, σελ. 23:***

'Όπως νομίμως συνεδριάση το συλλογικόν όργανον, δέον ν' απευθυνθή νομοτύπως και εμπροθέσμως κλήσις προς πάντα τα μέλη αυτού, κατά το ειδικώτερον εν τη ειδική νομοθεσία οριζόμενα

.....

*Παράλειψις της νομοτύπου κλήσεως συνεπάγεται το ανίσχυρον της ληφθείσης αποφάσεως και αν έτι ετέλει το συλλογικόν όργανον εν απαρτία. **Σ.Ε. 346/1933, 810/1936.**'*

*Εξάλλου με όμοιο τρόπο τίθεται το θέμα στα **Πορίσματα Νομολογίας του Συμβουλίου της Επικρατείας 1929-59** σελ. 110-111. Σχετικό απόσπασμα ακολουθεί που είχε επίσης υιοθετηθεί στην υπόθεση **A.J. Pericleous (ανωτέρω):***

'Δεν αρκεί η παρουσία των συγκροτούντων νόμιμον απαρτίαν μελών, ίνα θεωρηθή το συλλογικόν όργανον ως συντεθειμένον νομίμως, αλλά δέον να προκύπτει συνάμα ότι η Διοίκησης κατέστησε δυνατήν την παρουσίαν απάντων των μελών του οργάνου δι' εγκαίρου προσκλήσεως των, όπως παραστώσιν εις την συνεδρίασιν . [...] Η πρόσκλησις των μελών του συλλογικού οργάνου δέον να προκύπτει είτε εξ αποδεικτικού επιδόσεως της σχετικής προσκλήσεως, είτε εκ βεβαιώσεως του μέλους: 1845 (53), 658 (57), 2208 (58), είτε εξ ετέρων εγγράφων: 913 (59), ουχί πάντως μεταγενεστέρων της συνεδριάσεως του οργάνου: 1845 (53), 558 (57), 913 (59). Πράξις συλλογικού οργάνου εκδοθείσα κατά παράβασιν των ως άνω αρχών είναι ακυρωτέα ένεκα κακής συνθέσεως αυτού.'»

Περαιτέρω, στην *Sigma Radio T.V. LTD v. Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου*, Υπόθεση αρ. 1140/03, ημερ. 17.10.2005, καθώς και στην *Χριστοφόρου v. Θεατρικού Οργανισμού Κύπρου*, Υπόθεση αρ. 853/03, ημερ. 8.9.2005, τονίστηκε ότι είναι αναγκαίο τα οποιαδήποτε στοιχεία, που ικανοποιούν την απαίτηση για πρόσκληση, να βεβαιώνονται από σαφή γραπτά στοιχεία που έχουν καταχωρηθεί «κατά το χρόνο της πρόσκλησης και μάλιστα ως μέρος της διαδικασίας την οποία να μπορεί κανείς αυτόματα να εμπιστευθεί». Κρίθηκε δε ότι οποιοδήποτε κενό δεν μπορεί να πληρωθεί εκ των υστέρων.

Στο άρθρο 21(3) του περί των Γενικών Αρχών του Διοικητικού Δικαίου Νόμου του 1999 (Ν. 158(I)/1999), ρητά προβλέπεται ότι «Για να συνεδριάσει νόμιμα ένα συλλογικό όργανο πρέπει να κληθούν νομότυπα και εμπρόθεσμα όλα τα μέλη του στη συνεδρία, εξαιρουμένων των περιπτώσεων που το συλλογικό όργανο συνεδριάζει σε τακτές ημέρες και ώρες.».

Επίσης στο *Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου, Επαμεινώνδα Π. Σπηλιωτοπούλου*, Πέμπτη Έκδοση, αναφέρονται τα ακόλουθα σχετικά (σελ. 128, παράγραφος 127):

«Εξάλλου, η πρόσκληση των μελών πρέπει να αποδεικνύεται από έγγραφο, που είναι προγενέστερα της ημερομηνίας της συνεδρίασης (π.χ. αποδεικτικό επίδοσης, βεβαίωση του καλουμένου, υπογραφή από το μέλος βιβλίου πρόσκλησης κλπ.) (ΣΕ 3220/1982). Η πρόσκληση μπορεί να γίνει και με τηλεφώνημα ή τηλεγράφημα, εφόσον αποδεικνύεται από σχετική σημείωση σε ειδικό βιβλίο, η οποία φέρει χρονολογία και την υπογραφή του προσώπου που έκανε το τηλεγράφημα ή το τηλεφώνημα (Ν. 1599/1986, άρθρο 19§5).

Την έλλειψη της πρόσκλησης και συνεπώς την πλημμέλεια της νόμιμης σύνθεσης για το λόγο αυτό θεραπεύει η παρουσία του μέλους στη συνεδρίαση (ΣΕ 2255/1967).».

Αποδεχόμαστε τον ισχυρισμό της Αναθέτουσας Αρχής ότι οι λόγοι της απουσίας των προσκλήσεων από το διοικητικό φάκελο είναι επειδή οι προσκλήσεις τηρούνται σε ξεχωριστό φάκελο, εφόσον όλες οι προσκλήσεις που παρουσιάστηκαν είναι του ουσιώδους χρόνου, και προχωρούμε να εξετάσουμε το ζήτημα της νόμιμης σύνθεσης υπό το φως των πιο πάνω αρχών της νομολογίας.

Καθώς προκύπτει από τα ενώπιον μας τεθέντα, σε όλα τα πρόσωπα τα οποία συγκροτούν την Επιτροπή Προσφορών αλλά και το Συμβούλιο Προσφορών απεστάλησαν στις ηλεκτρονικές διευθύνσεις τους προσκλήσεις πριν από τις συνεδρίες που εδώ ενδιαφέρουν και παρελήφθησαν. Ότι απεστάλησαν και παρελήφθησαν προκύπτει από το γεγονός ότι 4 προσκλήσεις στάλθηκαν 2 φορές επειδή η πρώτη αποστολή δεν παραδόθηκε. Στη νέα πρόσκληση υπάρχει αναφορά ότι «Έχει σταλεί και χθες αλλά δεν παραδόθηκε». Συνεπώς, δεν τίθεται ζήτημα μη νόμιμα συγκληθεισών συνεδριάσεων των εν λόγω οργάνων.

Σε σχέση με την αιτιολόγηση της απουσίας κάποιων μελών με την αιτιολογία «λόγω επαγγελματικών υποχρεώσεων», παραπέμπουμε σε πρόσφατη σχετική απόφαση στην Αναθεωρητική Έφεση αρ. 42/2015, **Κοινοπραξία Α.Δ.Τ. - Ωμέγα Α.Τ.Ε. κ.ά. ν.**

Κυπριακής Δημοκρατίας μέσω Υπουργείου Συγκοινωνιών και Έργων, ημερ.

12.01.2022, όπου αναφέρθηκαν τα ακόλουθα:

«Ήταν η περαιτέρω θέση της Εφεσείουσας ότι μέλος του Συμβουλίου απουσίαζε χωρίς να έχει καταγραφεί ο λόγος της απουσίας του, κατά τρόπο ώστε να μην μπορεί να κριθεί δικαστικά κατά πόσο η απουσία του ήταν δικαιολογημένη. Παρέπεμψε στην Αντέννα Λτδ ν. Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου (2013) 3 Α.Α.Δ. 242, 253 ότι: 'Η αρχή δικαίου παραμένει αναλλοίωτη ότι τα μέλη που συγκροτούν το συλλογικό όργανο υπέχουν υποχρέωση συμμετοχής στη σύνθεση του οργάνου εκτός όπου η απουσία τους εξ αντικειμένου κρίνεται δικαιολογημένη. Σε κάθε άλλη περίπτωση η αδικαιολόγητη απουσία μέλους συνεπάγεται παρανομία στη σύνθεση η οποία στοιχειοθετεί λόγο ακυρότητας που ανατρέχει στη ρίζα της διοικητικής διαδικασίας και συνεπώς δεν δικαιολογείται η εξέταση άλλου θέματος'.

[...]

Στην παρούσα περίπτωση η Έκθεση Αξιολόγησης ήταν λεπτομερής και πλήρης και ουσιαστικά περιείχε ό,τι θα αναμενόταν να περιλαμβάνεται σε άρθρια πρακτικά. Το περιεχόμενο της ήταν τέτοιο που παρείχε στο δικαστήριο όλα τα εχέγγυα για να ασκήσει τον αναθεωρητικό του έλεγχο. Απουσίαζε μόνο η επικεφαλίδα «Πρακτικά». Στις περιστάσεις της υπόθεσης κρίνουμε ότι το γεγονός δεν θα μπορούσε να οδηγήσει σε ακυρότητα τη μετέπειτα απόφαση του Συμβουλίου Προσφρών.

Το πρακτικό του Συμβουλίου ημερ.20.2.2012 δεν είχε τεθεί ενώπιον του πρωτόδικου Δικαστηρίου με την ένσταση που είχε καταχωριστεί, βρισκόταν, όμως, στους διοικητικούς φακέλους που είχαν παρουσιαστεί κατά την πρωτόδικη διαδικασία και είχαν γίνει τεκμήρια (Αντέννα Λτδ, 250). Ήταν επομένως ενώπιον του πρωτόδικου Δικαστηρίου. Συμφωνούμε με το πρωτόδικο Δικαστήριο ότι το πρακτικό ήταν πλήρες και υιοθετούμε τις σχετικές παρατηρήσεις του όσον αφορά το περιεχόμενο του.

Παρατηρούμε ότι καταγράφεται σε αυτό ότι ένα από τα μέλη του Συμβουλίου, η κα Σ.Α., Εκτελεστικός Μηχανικός Τμήμα Δημοσιών Έργων απουσίαζε, χωρίς να αναφέρεται προς τούτο δικαιολογία. Δεν εγειρόταν ζήτημα παραβίασης του Άρθρου 22 του Ν.158(Ι)/1999,^[3] εφόσον η συνεδρία του Συμβουλίου ήταν μία. Ωστόσο, σύμφωνα με την Αντέννα Λτδ, απόφαση της πλειοψηφίας, οι συνέπειες εξακολουθούν να είναι καταλυτικές ως προς την εγκυρότητα της απόφασης που λήφθηκε και η διαφοροποίηση που επιχείρησε να προβάλει η Εφεσίβλητη, με

αναφορά ότι στην περίπτωση εκείνη υπήρχε αποχώρηση μέλους, δεν θα μπορούσε να περισώσει τα πράγματα. Όμως, σύμφωνα με τον Καν.5(1) της Κ.Δ.Π.201/2007, κάθε Συμβούλιο Προσφορών αποτελείται από τον Πρόεδρο του και τέσσερα μέλη, όπως δε προνοείται στον Καν.8(1): «Για την έγκυρη διεξαγωγή των συνεδριών των Συμβουλίων Προσφορών απαιτείται η παρουσία τουλάχιστον τριών μελών, μεταξύ των οποίων και του Προέδρου». Ενόψει της ρητής νομοθετικής πρόνοιας, η έστω χωρίς δικαιολογία απουσία ενός μέλους, δεν καθιστούσε τη διαδικασία άκυρη, εφόσον παρίστατο ο Πρόεδρος και τρία μέλη.

Καταλήγουμε πως και ο λόγος έφεσης 5 δεν ευσταθεί και απορρίπτεται.»

¹³¹ Η διαδικασία συζήτησης και λήψης απόφασης για ορισμένο θέμα πρέπει να διεξάγεται από την αρχή μέχρι το τέλος από τα ίδια μέλη του συλλογικού οργάνου. Αν η διαδικασία παρατείνεται σε περισσότερες συνεδρίες και η σύνθεση του οργάνου μετά την πρώτη συνεδρία αλλάζει με τη συμμετοχή μελών που ήταν απόντα στις προηγούμενες συνεδρίες, το συλλογικό όργανο δεν μπορεί να λάβει έγκυρη απόφαση στην τελευταία συνεδρία, εκτός αν στη συνεδρία αυτή επαναληφθεί από την αρχή η διαδικασία και η συζήτηση που προηγήθηκε. Αυτό δεν απαιτείται, όταν πρόκειται για απουσία από συνεδρία που ασχολήθηκε με προκαταρκτικά θέματα ή όταν τα μέλη τα οποία λαμβάνουν την τελική απόφαση είναι πλήρως ενημερωμένα σχετικά με όλα τα στοιχεία που είναι αναγκαία για τη λήψη απόφασης.

Με βάση την πιο πάνω απόφαση και με δεδομένο ότι στην παρούσα περίπτωση εφαρμόζονται κατ' αναλογία οι κανονισμοί της Κ.Δ.Π. 243/2012, από τη στιγμή που παρόντα στις συνεδρίες ήταν η πλειοψηφία των μελών εκάστου σώματος, και μεταξύ τους και ο Πρόεδρος, η όλη διαδικασία είναι έγκυρη.

Μετά από την πιο πάνω κατάληξή μας θα εξετάσουμε τους άλλους λόγους ακύρωσης που επικαλούνται οι Αιτητές.

Έχουμε μελετήσει τις θέσεις των δύο πλευρών όπως αυτές έχουν τεθεί μέσα από τις γραπτές τους αγορεύσεις και την ενώπιον μας ακροαματική διαδικασία.

Σε ό,τι αφορά την προδικαστική ένσταση της Αναθέτουσας Αρχής αυτή δεν ευσταθεί. Από όσα καταγράφονται στους νομικούς λόγους της Προσφυγής των Αιτητών με σαφήνεια προκύπτει ότι πλήττεται και η νομιμότητα της προσφοράς των Α & Ε Στυλιανού Τεχνομημική Ατδ, η οποία κρίθηκε ότι πληροί τις προϋποθέσεις των εγγράφων του Διαγωνισμού. Το γεγονός ότι στην αιτούμενη θεραπεία δεν καταγράφεται οτιδήποτε σε σχέση με τον εν λόγω προσφοροδότη, από τη στιγμή που στους νομικούς λόγους υπάρχουν ξεκάθαροι ισχυρισμοί με τους οποίους αμφισβητείται η νομιμότητα της προσφοράς του, δεν τίθεται ζήτημα μη νομιμοποίησης των Αιτητών.

Αρχικά, συμφωνούμε με την Αναθέτουσα Αρχή ότι οι οποιεσδήποτε αναφορές στον προηγούμενο διαγωνισμό με το ίδιο αντικείμενο, δεν αφορούν την παρούσα διαδικασία και ως εκ τούτου δεν μπορούν να ληφθούν υπόψη.

Αναφορικά με τον ισχυρισμό των Αιτητών για παράβαση του όρου 8.3.1 του Μέρους Α των εγγράφων του Διαγωνισμού παρατηρούμε τα εξής:

«Όρος 8.3.1 Ενότητα «Προϋποθέσεις Συμμετοχής»

1. [...]

2. Για την πιστοποίηση του δικαιώματος συμμετοχής τα ακόλουθα στοιχεία:

a. Εφόσον ο Προσφέρων είναι νομικό πρόσωπο, αποδεικτικά στοιχεία σύστασής του. [...]».

Από τους διοικητικούς φακέλους προκύπτει ότι ο Επιτυχών με την προσφορά του υπέβαλε πιστοποιητικό σύστασης από τον Έφορο Εταιρειών ημερ. 30.05.2005 δεόντως υπογεγραμμένο, καθώς και πιστοποιητικό αλλαγής ονόματος σε «Aspis Sport & Leisure Ltd» επίσης από τον Έφορο Εταιρειών ημερ. 15.02.2011. Η απαίτηση του όρου 8.3.1 ήταν όπως υποβληθεί πιστοποιητικό σύστασης του φορέα χωρίς χρονικό προσδιορισμό. Συνεπώς, δεν τίθεται ζήτημα μη πλήρωσης του όρου.

Σε ό,τι αφορά τον ισχυρισμό ότι το πιστοποιητικό σύστασης εταιρείας έχει ισχύ μόνο 90 ημέρες, στην απουσία στοιχείων που τον υποστηρίζουν δεν μπορεί να γίνει δεκτός. Από τη στιγμή που το πιστοποιητικό φέρει την υπογραφή του Εφόρου Εταιρειών η οποία δεν αμφισβητείται δεν μπορεί παρά να γίνει αποδεκτό.

Όσον αφορά τον ισχυρισμό για παράβαση του όρου 8.2.4 του Μέρους Α των εγγράφων του Διαγωνισμού ο οποίος προβλέπει ότι:

«Όρος 8.2 Τρόπος Σύνταξης και Υποβολής

1. [...]

2. [...]

3. [...]

4. Όλα τα Έντυπα / Δηλώσεις που απαιτούν υπογραφή πρέπει να είναι υπογεγραμμένα από εξουσιοδοτημένο πρόσωπο.»

ούτε αυτός ευσταθεί.

Είναι κοινά αποδεκτό ότι τα έγγραφα των προσφορών υποβλήθηκαν ηλεκτρονικά μέσω του συστήματος e-procurement. Συνεπώς, από τη στιγμή που και η προσφορά

του Επιτυχόντα υποβλήθηκε ηλεκτρονικά δεν μπορούσε να υπάρχει πρωτότυπη υπογραφή στα έγγραφα της προσφοράς. Τα έντυπα της προσφοράς φέρουν την υπογραφή της κας Α. Στυλιανού, τον Α.Δ.Τ. της, καθώς και τη σφραγίδα της εταιρείας. Ο ισχυρισμός των Αιτητών ότι κατ' ουσία τα έγγραφα της προσφοράς δεν ήταν υπογραμμένα δεν ευσταθεί.

Ανάλογο θέμα έχει κριθεί στην Προσφυγή 21/2016¹ από την οποία και το πιο κάτω απόσπασμα:

«Ο όρος 5.5 – «Τρόπος Σύνταξης Προσφορών» του Τόμου Α των εγγράφων του Διαγωνισμού προνοεί τα ακόλουθα:

«Όλα τα Έντυπα/Δηλώσεις που απαιτούνται πρέπει να είναι υπογεγραμμένα από εξουσιοδοτημένο άτομο».

Επιπλέον, σχετική αναφορά υπάρχει στα έγγραφα του διαγωνισμού στον όρο 1 – «Ορισμοί» του Τόμου Α των εγγράφων του Διαγωνισμού όπου ορίζεται ότι:

«Εκπρόσωπος – Το πρόσωπο που εκπροσωπεί τον Προσφέροντα, στις περιπτώσεις και με τον τρόπο που προβλέπεται στα Έγγραφα Διαγωνισμού».

Εκείνο που προκύπτει να απαιτείται από τους πιο πάνω όρους είναι η ανάγκη υπογραφής των εντύπων/δηλώσεων που απαιτούνται από τους όρους του διαγωνισμού από εξουσιοδοτημένο πρόσωπο το οποίο εκπροσωπεί τον προσφέροντα. Δεν απαιτείται ούτε πρακτικό διορισμού διοικητικού συμβουλίου της εταιρείας αλλά ούτε η προσκόμιση συγκεκριμένου τύπου δικαιολογητικού και/ή πιστοποιητικού και/ή βεβαίωσης, όπως ισχυρίζονται οι Αιτητές. Αυτό ενισχύεται και από το γεγονός ότι στην περίπτωση κοινοπραξίας (όρος 5.6.1.β.ii του Μέρους Α των εγγράφων του Διαγωνισμού) ρητά προνοείται η προσκόμιση αποδεικτικών στοιχείων εξουσιοδότησης του εκπροσώπου της Κοινοπραξίας.

¹ Προσφυγή 21/2016, FAP Construction Ltd vs Τμήματος Δημοσίων Έργων ημερ. 30.09.2016

Στην περίπτωση νομικού προσώπου δεν απαιτείται κάτι τέτοιο και/ή αντίστοιχο παρά μόνο αποδεικτικά στοιχεία σύστασης της εταιρείας τα οποία και υποβλήθηκαν.

*Έχοντας υπόψη τα πιο πάνω δεν έχουμε ικανοποιηθεί ότι υπήρχε απαίτηση για υποβολή δικαιολογητικού και/ή πιστοποιητικού και/ή βεβαίωσης που να τεκμηριώνει την εξουσιοδότηση προς τον κ. Χ' Κυριάκου. Σύμφωνα με την πάγια νομολογία του Ανωτάτου Δικαστηρίου, οι όροι ενός διαγωνισμού συνιστούν κανονιστικές πράξεις, οι οποίες θεωρούνται ότι δεσμεύουν τόσο τους προσφοροδότες όσο και την διοίκηση (βλέπε **Papaetis Medical Co Ltd v. Δημοκρατίας** (1998) 3 Α.Α.Δ. 97). Συνεπώς στην απουσία συγκεκριμένης απαίτησης η προσφορά του επιτυχόντα δεν μπορούσε να απορριφθεί κατ' επίκληση εκ των υστέρων προηγούμενης πρακτικής.»*

Ούτε οι ισχυρισμοί των Αιτητών σε σχέση με την απουσία από την Έκθεση Αξιολόγησης της υπογραφής του Δημοτικού Γραμματέα ευσταθούν. Σύμφωνα με την Κ.Δ.Π. 243/2012, η οποία τυγχάνει εδώ εφαρμογής, η Έκθεση Αξιολόγησης δεν απαιτείται όπως υπογράφεται από το Δημοτικό Γραμματέα.

Το γεγονός ότι ο εκ των μελών της Επιτροπής Αξιολόγησης κ. Α. Γεωργίου, δεν υπόγραψε την τελική Έκθεση Αξιολόγησης, υπό τις περιστάσεις της παρούσας δεν βρίσκουμε να επηρεάζει τη νομιμότητα της Έκθεσης, εφόσον οι θέσεις και οι διαφωνίες του κ. Α. Γεωργίου καταγράφονται στα πρακτικά της Επιτροπής Αξιολόγησης ημερ. 19.07.2023 και 07.08.2023, τα οποία φέρουν την υπογραφή όλων των μελών της Επιτροπής Αξιολόγησης και αποτελούν παραρτήματα της Έκθεσης Αξιολόγησης. Στο μέλλον καλό θα ήταν, για να αποκλείεται το ενδεχόμενο πλάνης του αποφασίζοντος οργάνου και να μην δημιουργούνται ερωτηματικά, όπως στην Έκθεση Αξιολόγησης καταγράφεται η διαφωνία και η Έκθεση υπογράφεται και από τον

διαφωνούντα όπως ακριβώς συμβαίνει με τα πρακτικά. Σε κάθε περίπτωση, εδώ όλα τα στοιχεία και οι απόψεις των μελών με τον έναν ή τον άλλο τρόπο περιλαμβάνονται στην Έκθεση Αξιολόγησης και ήταν ενώπιον της Επιτροπής Προσφορών, η οποία στα πρακτικά της συνεδρίασής της ημερ. 28.08.2023 κάνει ειδική αναφορά στη διαφωνία του κ. Α. Γεωργίου και στην άρνησή του να υπογράψει την Έκθεση.

Όσον αφορά τον ισχυρισμό περί πάσχουσας Έκθεσης Αξιολόγησης λόγω παραποίησης του όρου 6.4 του Μέρους Α με την αφαίρεση από τον όρο της φράσης «η κάθε μια» κρίνουμε σε συμφωνία με τους Αιτητές ότι τίθεται ζήτημα ενδεχόμενης πλάνης, τόσο της Επιτροπής Προσφορών όσο και του Συμβουλίου Προσφορών, παρόλο ότι ενώπιον και των δύο οργάνων υπήρχαν και τα έγγραφα του Διαγωνισμού και η διαφωνία του κ. Α. Γεωργίου.

Η μη αναγραφή της φράσης «η κάθε μια» ξεκάθαρα δίδει στον όρο την ερμηνεία που υιοθετήθηκε από την πλειοψηφία της Επιτροπής Αξιολόγησης, όχι όμως τον όρο όπως ακριβώς είναι καταγεγραμμένος.

Όσο καλόπιστα κι αν ήθελε θεωρεί ότι έχει παραληφθεί η φράση «η κάθε μια», η παράλειψή της από τη μία δεν δίδει την πραγματική εικόνα του όρου και από την άλλη γεννά ερωτηματικά τα οποία δεν έχουν θέση σε δημόσιους διαγωνισμούς.

Σε ό,τι αφορά την ερμηνεία του όρου 6.4 του Μέρους Α παρατηρούμε τα εξής:

Σύμφωνα με τον όρο:

«Όρος 6.4. Τεχνικές και επαγγελματικές ικανότητες.

Για τη συμμετοχή τους στο διαγωνισμό, οι Οικονομικοί Φορείς πρέπει να πληρούν υποχρεωτικά τις παρακάτω προϋποθέσεις που αφορούν τις τεχνικές και επαγγελματικές τους ικανότητες:

1. ο αριθμός των μόνιμων εργοδοτούμενων του Οικονομικού Φορέα, κατά μέσο όρο την τελευταία τριετία, δεν πρέπει να είναι μικρότερος από τρία (3) άτομα.
2. να έχει ολοκληρώσει επιτυχώς κατά τα τελευταία τρία (3) έτη, τουλάχιστον μια (1) σύμβαση, τουλάχιστον αξίας εκατόν χιλιάδων (€100.000) Ευρώ η κάθε μία, με αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών συντήρησης παρόμοιων έργων και με ποσοστό συμμετοχής τουλάχιστον 60%.

Η έννοια του όρου «ολοκληρώσει» σημαίνει ποσοστό υλοποίησης της σύμβασης τουλάχιστον 80%.».

Σε σχέση με τα κριτήρια επιλογής στο **Δίκαιο Δημοσίων Συμβάσεων, Δημήτριος Γ.**

Ράικος, Γ' έκδοση, σελ.514, διαβάζουμε τα εξής:

«Η τήρηση των αρχών της ισότητας, της απαγόρευσης των διακρίσεων και της διαφάνειας επιβάλλει να είναι τα κριτήρια ανάθεσης αντικειμενικά, ώστε να διασφαλίζεται η αντικειμενική σύγκριση και αξιολόγηση των προσφορών υπό συνθήκες πραγματικού ανταγωνισμού. Τέτοια περίπτωση δεν συντρέχει όταν τα κριτήρια παρέχουν στην αναθέτουσα αρχή απεριόριστη ελευθερία επιλογής. Επίσης τα κριτήρια αυτά πρέπει να διασφαλίζουν την αξιολόγηση των προσφορών υπό συνθήκες πραγματικού ανταγωνισμού.

Όπως έχει κριθεί από το Δικαστήριο, καταρχήν οι ανωτέρω αρχές επιβάλλουν στην αναθέτουσα αρχή όπως διασφαλίζει σε όλα τα στάδια της διαδικασίας για την σύναψη ορισμένης δημόσιας σύμβασης τόσο την αρχή της ίσης μεταχείρισης των εν δυνάμει διαγωνιζομένων όσο και την αρχή της διαφάνειας για τα κριτήρια ανάθεσης, τα οποία πρέπει να έχουν διατυπωθεί κατά τρόπο που να παρέχει σε όλους τους διαγωνιζομένους που είναι ευλόγως ενημερωμένοι και επιδεικνύουν την συνήθη επιμέλεια την δυνατότητα να γνωρίζουν το ακριβές περιεχόμενο των κριτηρίων και, επομένως, να τα ερμηνεύουν με τον ίδιο τρόπο.».

(Οι υπογραμμίσεις δικές μας)

Με βάση τη νομολογία, οι όροι ενός δημόσιου διαγωνισμού θα πρέπει να διατυπώνονται με σαφήνεια (βλ. *Υπόθεση C-368/10, European Commission v Kingdom of the Netherlands*, ημερ. 10.05.2012).

Ο όρος ως έχει διατυπωθεί στα έγγραφα του Διαγωνισμού δε χωρεί αμφιβολία ότι επιδέχεται διαφορετικών ερμηνειών, εξού και η διαφορετική ερμηνεία από τους οικονομικούς φορείς που έλαβαν μέρος στο Διαγωνισμό, αλλά και η διαφωνία μεταξύ των μελών της Επιτροπής Αξιολόγησης.

Ενδεχόμενα η Αναθέτουσα Αρχή να ήθελε μία μόνο σύμβαση αλλά δεν είναι αυτό το ζητούμενο. Ζητούμενο είναι τι ο όρος προέβλεπε και ασφαλώς δεν προέβλεπε αυτό που η Αναθέτουσα Αρχή ήθελε ώστε να της παρέχεται η δυνατότητα κατά το στάδιο της αξιολόγησης να καταλήξει όπως έχει καταλήξει.

Η Προσφυγή επιτυγχάνει και η προσβαλλόμενη απόφαση ακυρώνεται χωρίς οποιαδήποτε άλλη διαταγή.

.....
Λοΐζος Κάππας
Μέλος

.....
Γιώργος Αναστασίου
Μέλος

.....
Σόλων Παπαθεοχάρους
Μέλος

.....
Δήμος Θωμά
Μέλος

Α Π Ο Φ Α Σ Η Μ Ε Ι Ο Ψ Η Φ Ι Α Σ

Τα γεγονότα και οι θέσεις των μερών καταγράφονται στην απόφαση της πλειοψηφίας και δεν θα τα επαναλάβω. Κατά πόσο οι απουσίες των μελών για τις οποίες δεν υπάρχει πληροφόρηση από τα ίδια τα μέλη, είναι εξ' αντικειμένου δικαιολογημένες σύμφωνα με τα αποφασισθέντα στην *Αντέννα Ατδ ν. Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου (2013) 3 Α.Α.Δ 242*, έχω διαφορετική άποψη.

Σύμφωνα με τα πρακτικά από τη συνεδρία της Επιτροπής Προσφορών ημερ. 28.08.2023 απουσίαζαν τα μέλη κ. Τ. Βλίττης (*«λόγω άλλων ειλημμένων επαγγελματικών υποχρεώσεων»*) και κ. Στ. Σταύρου (*«λόγω απουσίας στο εξωτερικό»*), ενώ από τη συνεδρία του Συμβουλίου Προσφορών ημερ. 07.09.2023 τα μέλη κ. Α. Μουλαζίμης, Αντιδήμαρχος (*«λόγω επαγγελματικών υποχρεώσεων»*), κα. Μ. Μουλαζίμη (*«λόγω επαγγελματικών υποχρεώσεων»*), κ. Γ. Καράς (*«λόγω επαγγελματικών υποχρεώσεων»*), κ. Τ. Φλουρέντζου (*«λόγω ιατρικού προβλήματος του παιδιού του»*), κ. Κ. Ιωακείμ (*«λόγω ασθενείας»*) και κα Τ. Τσόκκου (*«λόγω επαγγελματικών υποχρεώσεων»*).

Από τα ενώπιον μας τεθέντα, ο λόγος της απουσίας του κου Γ. Καρά από το Συμβούλιο Προσφορών, σύμφωνα με ηλεκτρονικό μήνυμά του ημερ. 07.09.2023 ο λόγος της απουσίας του είναι ότι *«θα είμαι εκτός περιοχής και δεν θα μπορέσω να παρευρεθώ»*. Δηλώσεις ότι δεν θα παρευρεθούν, υπάρχουν, επίσης, από την κα Μ. Μουλαζίμη

«λόγω άλλων επαγγελματικών υποχρεώσεων» και τον κ. Τ. Φλουρέντζου ότι «θα είμαι Λευκωσία λόγω οικογενειακού ιατρικού συμβάντος». Για τους κ.κ. Α. Μουλαζίμη, Κ. Ιωακείμ και Τ. Τσόκκου δεν υπάρχουν δηλώσεις σε σχέση με το λόγο της απουσίας τους, αλλά ούτε και υπάρχει στο πρακτικό οποιαδήποτε αναφορά του τρόπου της γνώσης του Συμβουλίου Προσφορών της δικαιολόγησης «λόγω επαγγελματικών υποχρεώσεων».

Τα ίδια ισχύουν και για την απουσία από την Επιτροπή Προσφορών των κ.κ. Τ. Βλίττη και Στ. Σταύρου. Δεν υπάρχουν δηλώσεις των μελών αυτών, αλλά ούτε και καταγραφή στα πρακτικά άλλου τρόπου ειδοποίησης για τη μη παρουσία τους.

Εν όψει των πιο πάνω, η απουσία των μελών κ.κ. Τ. Βλίττη και Στ. Σταύρου από την συνεδρία της Επιτροπής Προσφορών ημερ. 28.08.2023 δεν είναι εξ' αντικειμένου δικαιολογημένη, όπως δεν είναι η απουσία των κ.κ. Α. Μουλαζίμη, Κ. Ιωακείμ και Τ. Τσόκκου από την συνεδρία του Συμβουλίου Προσφορών ημερ. 07.09.2023, ημερομηνία που λήφθηκε η προσβαλλόμενη απόφαση. Η αδικαιολόγητη απουσία μελών από την Επιτροπή Προσφορών και το Συμβούλιο Προσφορών τις πιο πάνω ημερομηνίες καθιστά τη σύνθεση των εν λόγω οργάνων μη νόμιμη και οδηγεί σε ακύρωση την προσβαλλόμενη απόφαση.

Κατά πόσο η καταγραφή «άλλων επαγγελματικών υποχρεώσεων» ως λόγος απουσίας, συνιστά την απουσία μέλους/μελών εξ' αντικειμένου δικαιολογημένη δεν το εξετάζω, αφού τούτο είναι αχρείαστο για τους σκοπούς της παρούσας.

Υπό τύπο και μόνο, για το ζήτημα αυτό, προβληματισμού της Αναθέτουσας Αρχής στο μέλλον παρατηρώ τα εξής:

Λαμβανομένου υπόψη ότι τα μέλη των οργάνων της Αναθέτουσας Αρχής δεν είναι πλήρους απασχόλησης, έχουν όμως επιλεγεί από τους πολίτες για να ασκούν την εκ του νόμου καθορισμένη αρμοδιότητα του οργάνου, κατά πόσο ο προγραμματισμός των συνεδριών θα πρέπει να γίνεται κατά τρόπο που οι επαγγελματικές υποχρεώσεις των μελών να μην τίθενται υπεράνω του οφειλόμενου καθήκοντος άσκησης της εκ του νόμου καθορισμένης αρμοδιότητας του οργάνου.

Παρά την ακυρωτική κατάληξή μου, η οποία εκθεμελιώνει την προσβαλλόμενη απόφαση, έχω εξετάσει και τους λόγους ακύρωσης που προβάλλονται. Σε σχέση με αυτούς, σε συμφωνία με την απόφαση της πλειοψηφίας, και πάλι θα ακύρωνα την προσβαλλόμενη απόφαση για σκοπούς πληρέστερου ελέγχου και κατά το δυνατό ορθότερης επανεξέτασης.

.....
Έφη Παπαδοπούλου
Πρόεδρος